

ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์ต่อการลด
ความเครียดในญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท

นางสาว อัจฉรา บัวเลิศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN. 974-582-977-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019053

EFFECTS OF ROGERIAN GROUP COUNSELING ON REDUCING
STRESS IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS' RELATIVES

MISS ACHARA BUALERT

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN. 974-582-977-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์สต่อการลดความ
 เครียดในญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท
 โดย นางสาว อัจฉรา บัวเลิศ
 ภาควิชา จิตวิทยา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสรัช โพธิ์แก้ว
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม นายแพทย์ อีระ สีสานันทกิจ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

[Signature]
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร. อถรร วังราชภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature]
 ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส)

[Signature]
 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสรัช โพธิ์แก้ว)

[Signature]
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (นายแพทย์ อีระ สีสานันทกิจ)

[Signature]
 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพร ยงกิตติกุล)

[Signature] *[Signature]* กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)

อัจฉรา บัวเลิศ : ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์สต่อการลด
ความเครียดในญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท (EFFECTS OF ROGERIAN GROUP COUNSELING ON
REDUCING STRESS IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS' RELATIVES)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.โสรัช โพธิ์แก้ว อ.ที่ปรึกษาร่วม : น.พ.ธีระ ลีลำนันทกิจ,
250 หน้า ISBN 974-582-977-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์ส
ต่อการลดความเครียดในญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้ (1) ญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท
ที่เข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จะมีคะแนนความเครียดหลังการเข้าร่วมกลุ่ม ต่ำกว่าก่อนการเข้า
ร่วมกลุ่ม (2) ญาติผู้ป่วยโรคจิตเภทเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา จะมีคะแนนความเครียดหลัง
การเข้าร่วมกลุ่ม ต่ำกว่าญาติที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม การวิจัยใช้แบบการวิจัยที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Control Group Pretest-Posttest Design) เครื่องมือ
ที่ใช้ได้แก่ แบบสำรวจความเครียดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่าง เป็นญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท ที่โรงพยาบาล
สมเด็จพระยา ที่มีคะแนนจากแบบสำรวจความเครียดสูงกว่าคะแนนในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75
(47.75 คะแนนจากคะแนนเต็ม 90) และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 15 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง
7 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ
3 ชั่วโมง ต่อเนื่องกัน 8 ครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่มตามแนวทางของโรเจอร์ส วิเคราะห์ข้อมูลโดย
การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียด ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ญาติผู้ป่วยโรคจิตเภทกลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกลุ่ม มีคะแนนจากแบบ
สำรวจความเครียด ต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท
กลุ่มทดลอง ภายหลังเข้าร่วมกลุ่ม มีคะแนนจากแบบสำรวจความเครียด ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต อัจฉรา บัวเลิศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา โสรัช โพธิ์แก้ว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ธีระ ลีลำนันทกิจ

C143132 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEY WORD: : ROGERIAN GROUP COUNSELING/STRESS/SCHIZOPHRENIC PATIENTS' RELATIVES

ACHARA BUALERT : EFFECTS OF ROGERIAN GROUP COUNSELING ON REDUCING STRESS IN SCHIZOPHRENIC PATIENTS' RELATIVES THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SOREE POKAEO, Ed.D. THESIS COADVISOR : TEERA LEELANUNTAKIT, M.D. 250 pp. ISBN 974-582-977-3

The purpose of this research was to study the effects of Rogerian group counseling on reducing stress in schizophrenic patients' relatives. Hypotheses were that (1) stress of the experimental group after having participated in Rogerian group counseling would decrease significantly and (2) stress of the experimental group after having participated in Rogerian group counseling would be significantly lower than stress of the control group. The research design was the control group pretest-posttest design. The instrument was the Stress in living with Schizophrenic Patient Survey developed by the researcher.

The sample was 15 schizophrenic patients' relatives at Sordetchaophraya Hospital. They all had score in Stress in living with Schizophrenic Patient Survey higher than 75 percentiles (47.75 scores from 90). This volunteer sample was divided into two groups: the 7 persons who were able to participate in Rogerian group counseling for 3 hours each week for 8 consecutive weeks were assigned to the experimental group and the 8 persons who were unable to participate in the groups were asked to stand for the control group. The researcher was the group leader. The t-Test was utilized for data analysis:

The results showed that after having participated in Rogerian group counseling stress in schizophrenic patients' relatives decreased significantly at the .05 level and stress in the experimental group after having participated in Rogerian group counseling was significantly lower than that of the control group at the .05 level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....จิตวิทยา

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา

ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่สำเร็จล่วง ถ้าไม่ได้รับคำแนะนำสั่งสอนจากอาจารย์ไสรรัช โปธิแก้ว อาจารย์สอนจิตวิทยาการปรึกษาที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์หมอธีระ สีสานันท์กิจ จิตแพทย์ประจำร.พ.สมเด็จพระยา ผู้ซึ่งได้ใช้ความแตกฉานทางวิชาการ และประสบการณ์ที่ท่านได้สั่งสมมากับการสัมผัสต่อชีวิตและผู้คน สอนข้าพเจ้าให้เข้าใจไม่เพียงในตำราเท่านั้นแต่ยังสอนให้เข้าใจไปรู้อย่างลึกซึ้งอีกด้วย และสอนให้เข้าใจในการทำวิทยานิพนธ์แต่ก็ไม่ลืมที่จะให้รู้จักการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยมีวิทยานิพนธ์เสมือนเป็นสื่อให้ข้าพเจ้าได้รู้จักที่จะอดทนอดกลั้น พากเพียรทำงานอย่างขะมักเขม้น ให้ความสำคัญกับการติดตามค้นหาค้นหาอย่างไม่ลืมหูลืมตา และไม่ยอมทอดทิ้งอย่างง่าย ๆ รู้จักวางแผนในการทำงาน ตลอดจนรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งไม่ได้เป็นประโยชน์กับการทำวิทยานิพนธ์ในวันนี้เท่านั้นแต่จะยังประโยชน์ให้กับชีวิตของข้าพเจ้าในภายภาคหน้าด้วย มากไปกว่านั้นอาจารย์ยังเป็นแบบอย่างของนักจิตวิทยาการปรึกษาและจิตแพทย์ที่ดี ที่มีความเข้าใจและยอมรับระยะหดเหี่ยวของลูกศิษย์ เสมอมาโดยมิได้ทอดทิ้ง นอกจากนี้อาจารย์ยังเป็นผู้ที่เห็นใจในยามที่ลูกศิษย์มีปัญหาหรืออุปสรรค ได้พยายามให้กำลังใจ แนะนำตักเตือนเสมอ เพื่อจะเอื้อให้สิ่งที่ข้าพเจ้าตั้งใจทำนั้นสำเร็จล่วงไปได้ ต้องกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

อย่างไรก็ตามถ้าไม่ใช่เพราะความรัก ความห่วงใย ความอาทรและความเข้าใจที่มีให้กับข้าพเจ้าแล้ว คุณแม่และน้ำพิศคงไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยกับการดูแลคุณชาย กับงานดูแลบ้าน ตลอดจนต้องอดหลับอดนอนเพื่อช่วยพิมพ์ต้นฉบับ และช่วยตรวจคำผิดให้ ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกตื้นตันใจและอึ้งมิไยอย่างไม่มีวันลืม ไม่มิงานขึ้นใดจะมีค่าเท่ากับงานที่ได้รับยรรยงหัวใจของคนหลาย ๆ คน เข้าด้วยกัน

คนที่ข้าพเจ้าจะจดจำไม่เอื่อยถึงเสียมิได้ ก็คือ แดง เพื่อนที่แสนดีของข้าพเจ้า ที่เป็นทั้งเพื่อนในยามที่อยากจะहारหรือและเป็นทั้งผู้ให้การปรึกษาในยามที่ข้าพเจ้าท้อแท้ อาจารย์ไสรรัช เคยสอนไว้ว่า "ไม่มีสิ่งใดจะมีความหมายมากไปกว่าการมีมิตรที่รู้ใจ และเมื่อรู้ใจกันแล้วถ้อยคำก็ไร้ค่าที่จะกล่าว"

สุดท้ายขอขอบคุณสำหรับบุคลากรของร.พ.สมเด็จพระยา ที่ได้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มใจ และขอบคุณสำหรับเจ้าหน้าที่ส่วนต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอื้อให้ข้าพเจ้าได้พบกับความสำเร็จครั้งนี้ นอกจากนี้ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งใจกับผู้ที่ได้ช่วยเหลืออยู่เบื้องหลังการทำงานชิ้นนี้ ไม่ว่าจะเป็นพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน รวมทั้งแม่ชีชกม้อย ผู้สาวกาวนาให้ข้าพเจ้าทุกวัน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ด
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดพื้นฐานทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับความเครียด.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	70
สมมุติฐานของการวิจัย.....	70
ขอบเขตของการวิจัย.....	71
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	71
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	72
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
กลุ่มตัวอย่าง.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3	ผลการวิจัย.....	86
	ผลการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มและบรรยากาศของกลุ่ม.....	88
บทที่ 4	การอภิปรายผลการวิจัย.....	96
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	102
	รายการอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก สูตรที่ใช้ในการวิจัย.....	117
	ภาคผนวก ข การสร้างเครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย.....	121
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	128
	ภาคผนวก ง ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง.....	136
	ภาคผนวก จ ตัวอย่างกระแสกลุ่ม.....	144
	ประวัติผู้วิจัย.....	252

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	พฤติกรรมของผู้ป่วย Acute Schizophrenia ที่สังเกตโดยญาติที่อาศัย อยู่ร่วมบ้าน (Birchwood and Smith 1987 : 8).....52
2	ผลที่มีต่อญาติและชีวิตครอบครัวในการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยจิตเภท.....55
3	ดัชนีในการจำแนกกลุ่มญาติที่เครียดมาก และกลุ่มที่เครียดน้อย.....77
4	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียด ในญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลัง การเข้าร่วมกลุ่ม ด้วยการทดสอบค่าที.....87
5	แสดงผลการทดสอบค่าที (t-test) และค่าสหสัมพันธ์ (r) ของข้อความ รายชื่อ ของแบบวัดความเครียด ในญาติผู้ป่วยโรคจิตเภท.....126
6	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มทดลอง.....137
7	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มควบคุม.....138
8	แสดงคะแนนความเครียดที่ได้จากแบบวัดความเครียด ของกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม วก่อนและหลังการทดลอง.....139
9	แสดงค่าร้อยละของสิ่งที่สมาชิกได้จากการเข้ากลุ่มการศึกษา เชียงจิตวิทยา.....142

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภาพ แสดงถึงโครงสร้างบุคลิกภาพในภาวะเครียด.....17

แผนภูมิ เส้นภาพ (profile) แสดงการประเมินความรู้สึกของสมาชิก
ที่มีต่อผู้นำกลุ่ม.....140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย